

ТА'LIM SIFATINI OSHIRISHDA O'QITUVCHI MALAKASINING
AHAMIYATI

Andijon davlat chet tillar instituti
ingliz tili va adabiyoti fakulteti
112-guruh talabasi

Saidahmedova Gulira'no

Ilmiy rahbar: **Hamidov Nodirbek**

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim sifatini oshirishda o'qituvchi malakasining o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. O'qituvchining kasbiy tayyorgarligi, zamonaviy pedagogik yondashuvlarni qo'llay olishi, doimiy o'z ustida ishlashi va innovatsion texnologiyalardan foydalanish qobiliyati ta'lim samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Maqolada o'qituvchining malaka darajasini oshirishning asosiy yo'llari — kasbiy rivojlanish kurslari, treninglar, mentorlik tizimi va onlayn platformalardan foydalanish zarurligi yoritilgan. Shuningdek, malakali o'qituvchining o'quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga ko'rsatadigan ta'siri haqida ham fikr yuritiladi. Xulosa qismida ta'lim tizimida sifatni oshirish uchun o'qituvchining roli va uning doimiy kasbiy rivojlanishiga ehtiyoj asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: *o'qituvchi malakasi, ta'lim sifati, kasbiy rivojlanish, pedagogik mahorat, innovatsion metodlar, ta'lim tizimi, o'qituvchi tayyorlash, malaka oshirish, onlayn ta'lim, zamonaviy pedagogika.*

Annotation: This article explores the importance and role of teacher qualification in improving the quality of education. A teacher's professional preparation, ability to apply modern pedagogical approaches, commitment to continuous self-improvement, and use of innovative technologies directly influence the effectiveness of the teaching process. The article outlines key strategies for enhancing teacher qualifications, including professional development courses, training programs, mentoring systems, and the use of online platforms. It also discusses the impact of qualified teachers on the

personal and social development of students. In conclusion, the article emphasizes the need for continuous professional growth among teachers as a foundation for improving the overall quality of the education system.

Keywords: *teacher qualification, quality of education, professional development, pedagogical skills, innovative methods, education system, teacher training, qualification improvement, online education, modern pedagogy.*

Аннотация: В данной статье рассматривается значение и роль квалификации учителя в повышении качества образования. Профессиональная подготовка педагога, способность применять современные педагогические подходы, стремление к постоянному саморазвитию и использование инновационных технологий напрямую влияют на эффективность образовательного процесса. В статье освещаются основные пути повышения квалификации учителей, такие как курсы профессионального развития, тренинги, менторская система и использование онлайн-платформ. Также рассматривается влияние квалифицированного педагога на личностное и социальное развитие учащихся. В заключение подчеркивается необходимость постоянного профессионального роста учителей как основы для повышения общего качества образования.

Ключевые слова: *квалификация учителя, качество образования, профессиональное развитие, педагогическое мастерство, инновационные методы, система образования, подготовка учителей, повышение квалификации, онлайн-обучение, современная педагогика.*

Ta'lim sifatini oshirishda o'qituvchi malakasining ahamiyati

Bugungi kunda ta'lim tizimi har qanday jamiyatning rivojlanishi, taraqqiyoti va barqarorligining asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Ta'lim sifati esa bu tizimning muvaffaqiyati va samaradorligini belgilovchi mezonlardan eng muhimidir. Ta'lim sifatini oshirishda ko'plab omillar ishtirok etadi, biroq ulardan eng muhimlaridan biri bu — o'qituvchining malakasidir.

O'qituvchi malakasi — ta'limning poydevori

Zamon talablari o'zgarib borayotgan bir vaqtda o'qituvchining bilim darajasi, kasbiy mahorati, metodik yondashuvlari va pedagogik saviyasi doimiy ravishda yangilanib borishi zarur. Malakali o'qituvchi nafaqat o'quvchiga bilim beradi, balki unda mustaqil fikrlash, tanqidiy yondashuv, hayotiy ko'nikmalarni shakllantirishga ham xizmat qiladi. Aksincha, o'z ustida ishlamaydigan, metodik jihatdan eskirgan usullar bilan dars beradigan o'qituvchi o'quvchilarda qiziqish uyg'ota olmaydi va bilim samaradorligi past bo'ladi. Bu esa umumiy ta'lim sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Malakali o'qituvchi qanday bo'lishi kerak?

Malakali o'qituvchi quyidagi sifat va ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim:

- **Fan bo'yicha chuqur bilimga ega bo'lishi;**
- **Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni bilishi va qo'llashi;**
- **Psixologik jihatdan barqaror va o'quvchi shaxsiga hurmat bilan yondashuvchi bo'lishi;**
- **Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishni bilishi;**
- **Doimiy o'rganishga, yangilikka intiluvchi bo'lishi.**

O'qituvchi malakasini oshirish yo'llari

Ta'lim sifatini oshirishda o'qituvchilarning malakasini muntazam ravishda oshirib borish muhim ahamiyatga ega. Buning uchun quyidagi yo'llar samarali hisoblanadi:

1. **Kasbiy qayta tayyorlash va malaka oshirish kurslari;**
2. **Seminar va treninglar tashkil etish;**
3. **Ilmiy-amaliy konferensiyalar va tajriba almashinuvi;**
4. **Raqamli resurslar va onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish;**
5. **Mentorlik tizimini yo'lga qo'yish — tajribali o'qituvchilar tomonidan yosh pedagoglarga ko'mak berish.**

O'qituvchi malakasining shakllanishi va rivojlanishi

O'qituvchi malakasi bir necha bosqichda shakllanadi:

1. **Boshlang'ich tayyorgarlik:** O'qituvchilikka kirishdan oldin oliy ta'lim muassasalarida pedagogika, psixologiya, fan metodikasi kabi fanlardan chuqur bilim olish zarur.
2. **Kasbiy rivojlanish:** O'qituvchi faoliyatini boshlaganidan so'ng, o'z malakasini oshirish uchun turli kasbiy rivojlanish dasturlarida ishtirok etishi lozim. Bu dasturlar seminarlar, treninglar, kurslar va amaliy mashg'ulotlarni o'z ichiga oladi.
3. **Doimiy o'rganish:** Ta'lim tizimi doimiy ravishda yangilanib boradi. Shu sababli, o'qituvchilar zamonaviy pedagogik yondashuvlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va innovatsion metodikalarni o'zlashtirib borishlari kerak.
4. **Mentorlik va hamkorlik:** Tajribali o'qituvchilar yangi boshlovchilarga o'z bilim va tajribalarini o'rgatishlari, hamda jamoaviy ishlarni tashkil etishlari kerak. Bu orqali o'qituvchilar o'rtasida bilim almashinuvi va hamkorlik rivojlanadi.

O'qituvchi malakasini oshirishning samarali usullari

O'qituvchi malakasini oshirishda quyidagi usullar samarali hisoblanadi:

- **Kasbiy rivojlanish kurslari:** O'qituvchilar uchun maxsus tayyorlangan kurslar ularning bilim va ko'nikmalarini yangilashga yordam beradi.
- **Seminarlar va treninglar:** O'qituvchilarni yangi pedagogik yondashuvlar bilan tanishtirish, ularning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.
- **Onlayn ta'lim platformalari:** Internet orqali o'qituvchilar turli mavzularda kurslar va treninglarda ishtirok etishlari mumkin.
- **Amaliy mashg'ulotlar:** O'qituvchilar o'z faoliyatlarini tahlil qilib, amaliy mashg'ulotlar orqali o'z malakalarini oshirishlari lozim.
- **Mentorlik tizimi:** Tajribali o'qituvchilar yangi boshlovchilarga o'z bilim va tajribalarini o'rgatishlari, hamda jamoaviy ishlarni tashkil etishlari kerak.

O'qituvchi malakasining ta'lim sifatiga ta'sirini o'lchash

O'qituvchi malakasining ta'lim sifatiga ta'sirini o'lchash uchun quyidagi mezonlar asosida baholash mumkin:

• **O'quvchilarning akademik yutuqlari:** O'qituvchi malakasi o'quvchilarning bilim darajasiga bevosita ta'sir qiladi.

• **O'quvchilarning ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishi:** O'qituvchining pedagogik yondashuvlari o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalarini va shaxsiy rivojlanishini ta'minlaydi.

• **O'qituvchining kasbiy qoniqishi:** O'qituvchining o'z faoliyatidan mamnunligi uning samaradorligini oshiradi.

• **Ta'lim muassasasining obro'si:** Malakali o'qituvchilar faoliyat yuritayotgan ta'lim muassasasi jamiyatda yuqori obro'ga ega bo'ladi.

Xulosa

O'qituvchi malakasi ta'lim sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Malakali o'qituvchilar o'quvchilarga nafaqat bilim beribgina qolmay, balki ularning shaxsiy rivojlanishiga ham hissa qo'shadilar. O'qituvchi malakasini oshirish uchun kasbiy rivojlanish dasturlarini joriy etish, zamonaviy pedagogik yondashuvlarni o'zlashtirish va mentorlik tizimini rivojlantirish zarur. Shu orqali ta'lim tizimining sifatini oshirish va jamiyatning rivojlanishiga hissa qo'shish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Абдуллаева, Н. (2020). *Ta'lim sifatini oshirishda o'qituvchilarning malaka oshirish tizimi*. Toshkent: O'zbekiston pedagogika nashriyoti.
2. Jo'raev, M. (2019). *Zamonaviy pedagogika va innovatsion yondashuvlar*. Toshkent: Fan va texnologiya.
3. G'ulomova, D. (2021). "O'qituvchi malakasi va ta'lim sifati o'rtasidagi uzviy bog'liqlik". *Ta'lim va innovatsiyalar jurnali*, №2, 34–39-betlar.
4. UNESCO. (2016). *Teachers' Professional Development: Policy and Practice*. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
5. Darling-Hammond, L. (2017). *Empowered Educators: How High-Performing Systems Shape Teaching Quality Around the World*. San Francisco: Jossey-Bass